

sta menekült telepe.

Deutsch Gyula Po-
nbe költöztek át
pedtek meg.

ól nyert értesülések
ják, hogy a letartó-
tagok közül senki
trációs táborba. A
k a nemzeti gyász
n tartottak előadást.

átogatásának célja
itka tevékenységét
események várható
k megakadályozása
mában biznak benne,
ogatásának és az ez-
tandó eszmecserék
lesz a középeurópai
tásában. Olaszország
fiződnek ahhoz, hogy
tikai konstellációja
hogyan

alán az a megol-
sítási függetlenség
biztosítani tudja.

nyeket várnak az
lamtíkári budapesti
kor azonban élesen
a szervezetek Német
sa ellen, amellyel a
tekintet nélkül ar-
személyeire, az An-
tani akarja.

ok és franciák közös
rmja

21. A Lavaro Fascist
szocializmus Auszt
akjával foglalkozva
y még Olaszország
tatásban részessítette
enzügyi, mint gazda-

ezermárkás külön
s gazdasági intéz-
kezesett nyomást
szria politikai irá-
yára.

ellenek tartja Har-
adióbeszédét. A Cor-
szerint Németország
ell térnie arról az ut-
setridt meg akarna
ségétől. Ez a polití-
lentétek új kiéleződé-

ia vélemény, a szem-
provokációról

21. A német beavat-
végre közös platform-
és a francia diplomá-
re szemtelen provoká-
o Habicht rádióbeszé-
zezi, hogy a legköze-
velei meg fogják mur-
fuss kapitulálta a
k előtt, vagy sem.

chicht beszédét új ki-
szria belügyeibe va-
közönségnek minősíti és
hi reményének, hogy
fog kiegyezni a nem-
ol.

ossz közül a kevésbé

21. A Daily Teleg-
középeurópai helyzet
zatlan. A hatalmak
fogja a helyzet meg-
p értesülései szerint
már két rossz esze
választaná, az olasz
ésének lehetővé tét-
d vissza, mint a né-
pai terjeszkedésétől.
ttbírság előtt a le-

A védőrségek újabb
zobadlábra helyezték.
megszüntével azok a
llen lázadásban való
ádemelés történt, és
s fognak kerülni.

nyev. és Lapkiadó Bt.
ada. Baron L. Pop 10.
eni: 9.77.

szurat

Taxa postala
plátite in num.
No. 224713-929.

Szerkesztőség
kiadóhiva-
tal: Cluj, Str.
Baron L. Pop
Főfűzetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lei. Kül-
földre: Havonta 2, negyedévre 6,
félévre 12, egészévre 20 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
szódság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernő. Felelős szerkesztő Jambor
Ferenc. Bunkárestí szerkesztő Hát-
szegi Ernő. Str. Matei Milo 7.

Péntek 1934. február 23.

5694. ÉV
ADAR 8.

XVII. ÉVF.
43 SZAM.

A braesti álmessias

Vasile Toma braesti lakos feljelentést
tett a helység lelkésze ellen, aki erőszak
kal levágatta szakállát.

Az ügynek mély és tanulságos háttere
van.

Toma prédikátornak adta ki magát és
híveket toborzott egy ismeretlen hit szá-
mára. Demagógiája adta hozzá a tehet-
seget, szakálpa a messiási tekintélyt.

A község lelkésze minden eszközzel
igyekezett védekezni az új hit ellen. Nem
használt az okos meggyőzés, sem a meg-
győző érvek.

Ekkor jutott eszébe a mentő ötlet.
Levágatta Toma szakállát.

A prédikátornak azóta nincs többé te-
kintélye egykori hívei előtt.

Az eset tanulságos, mert az egész világ
tele van efféle Tomákkal.

Mind demagógok, csak éppen a férfiúi
dísz viseletében különböznek.

Profétái szakált visel az egyik, angol
hajuszt a másik.

A világ sokáig türtte garázdalkodásait.
Még csak a meggyőző érveket, az okos
rábeszélés eszközeit sem merítették ki
egészen.

A messiások elszaporodtak, tömegeket
mozgattak meg és egy egész világ jár
keserves vitustáncot az álproféták táv-
tanaí körül.

A braesti lelkész radikálisan intézte el
a kérdést. Kimerítette a védekezés ösz-
szes eszközeit. És a véletlen hozzásegi-
tette a megoldáshoz.

Ki tudja, mi lett volna, ha tíz eszten-
dóval ezelőtt valakinek eszébe jut helyre-
hozhatatlanul levágni egy angol haj-
uszt...?

A „tanulságos” filmekről

Az állam kétségkívül onnan inkasszál-
ja a pénzt, ahonnan lehet.

Az is igaz, hogy a mai nehéz időkben
nem elsősorban a munkát, hanem a szó-
rakozást kell megadózni.

A kormány talonul is magáéva tette
ezt az elvét. Annnyira, hogy a mozikokat
most már elviselhetetlen terhek sújtják
és az egész országban csak az állami
szubvenciókkal támogatott színházak él-
nek meg valahogyan.

Most aztán újabb rendelkezések jön-
nek, melyek azt bizonyítják, hogy a kor-
mány nemcsak anyagilag használja ki a
maximumig a moziérlőket, hanem
őket akarja felelőssé tenni a jelenlegi er-
kölcösökért.

Szegény mozikok, akik boldogok, vala-
hányszor egy rendes film kerül a bérle-
tükbe — most rövidesen élesnek ettől a
szőnyörűségétől is.

Jó filmet nem adhatnak a publikum-
nak, legfeljebb erkölcsösét.

Sőt Pedagógiáit.

Vasárnap délután — a legnagyobb
kasszanapon — „tanulságos” filmeket fog-
nak vetíteni.

Fognak. De kinek fognak?

„Tanulságos” filmet ugyanis csak az
néz meg, aki tanulni akar.

Már pedig vasárnap délután nem ta-
nulni akarnak az emberek, hanem szó-
rakozni.

És ha nem szórakozhatnak a moziban
— elmennek máshová, ahol nem kell a
pénzüket tanulni: Majd rádiót hallgat-
nak, vagy kártyáznak az emberek vasár-
nap délután.

És mérhetetlen károkat okoznak az
egyik legjobb adóforrásnak, a moziérlő-
nek.

De... adó is, „tanulságos” film is?...
Hogy tetszik ez? gondolni?

Hogy az adóforrásnak talán emel-
kedni fognak, ha bevezetik a „tanul-
ságos” filmeket?

Azt hisszük, hogy pont ellenkezőleg.
Az adóforrásnak is csökkenni fog, a mo-
zások is tönkremennek.

Kinek használ tehát akkor a tanul-
ságos film? A közönségnek nem. Az állam-
nak nem. A mozinak nem. Sőt — a film-
iparnak sem.

Ki tudná megmondani: vajon kinek
csinálják?!

Meggyilkolták Albert Princet, a párizsi ügyészség pénzügyi osztályfőnökét, aki a Stavisky- ügyben perdöntő vallomás- tételre készült

A vizsgálat feltevése szerint a Stavisky-panamában érdekel-
tettéiák valamelyike tette el láb alól a pénzügyi osztály-
főnököt. Oriási izgalom Párizsban a gyilkosság miatt

Párizs, február 22. A Stavisky-ügy,
mely az utóbbi hónapokban teljes egészé-
ben feldulta Franciaország politikai és
közéletének nyugalmát, amely kormányok
bukásához és hatalmas uccai tüntetések-
hez vezetett, a tegnapi nap folyamán
újabb fordulathoz érkezett. Ez a fordulat,
amilyen titokzatosan drámai, éppolyan
megdöbbentő erejű is.

Albert Prince párizsi törvényszéki ta-
nácsost a párizsi ügyészség pénzügyi osz-
tályfőnökét tegnap Dijon közelében a vas-
uti töltés mellett holtan találták meg.
Azonnal bizottság szállt ki a titokzatos
haláleset kivizsgálására, amely megállá-
pította, hogy Prince halála nem termé-
szetes után következett be, hanem bünté-
nyen által.

A tanácsos meggyilkolásának híre
futótűzként terjedt el Párizsban és
mindenütt óriási megdöbbenést és
feltűnést keltett

A lapok azonnal annak a nézetüknek
adtak kifejezést, hogy Princet a Stavisky-
ügyben kompromittált felek egyike,
vagy esetleg több más érdekelt személy
tette el láb alól. Ezt a feltevést csak-
nem döntő bizonyossággal támasztja alá
az a körülmény, hogy

Princenek a napokban tanuként kel-
lett volna megjelennie a parlament
vizsgálóbizottság előtt, amelyet a
Stavisky-ügy kivizsgálására küld-
tek ki.

Albert Prince napok óta készült a val-
lomástételre. Kedden reggel egy dijoni
ismeretlenlől telefonüzenetet kapott, mely
szerint Dijonban lévő édesanyja beteg.
A tanácsos a telefonüzenet után haladé-
kalanul Dijonba utazott, ahonnan nem
tért többé élve vissza.

Újabb jelentés szerint a bevezetett ha-
tósági orvosi vizsgálat megállapította,
hogy Albert Princet Dijonban ismeret-

len tettesek megölték és holttestét csak
azután helyezték el a sínek mellett.

Nyilvánvaló tehát, hogy a tanácsost
törhéscsallak, még pedig olyan sze-
mélyek, akik féltek attól, hogy az
ő vallomástétele leleplezi szerepüket
a Stavisky-panamában.

A vizsgálat megállapította, hogy Al-
bert Princenél fontos okmányok voltak,
amelyeket most nem találtak. A dijoni
állomásfőnök tegnap az állomás közelé-
ben gépkocsit látott, amely rövid tartó-
zkodás után elrohogott. Valószínűnek tart-
ják, hogy az autó utasai beemelték a gép-
kocsiba Prince holttestét és azután arra
a helyre szállították, ahol később a síne-
ken megtalálták.

A párizsi rendőrség óriási apparátus-
sal indította meg a nyomozást a titok-
zatos tettesek közrekerítésére.

Politikai körökben attól tartanak,
hogy ez a gyilkosság újra teljes
mértékben fogja felkavarni a már-
már lecsendesedett politikai kedé-
lyeket.

A közvélemény máris óriási érdeklődéssel
lesi annak kiderítését, hogy a gyilkossá-
got a Stavisky panamában érdekelt kot-
tériák közül a jobb, vagy pedig a balol-
dal szférájába tartozó egyének inszenál-
ták-e?

Egyidejű párizsi jelentés szerint Sta-
visky pénzügyi kémkedést is üzött Fran-
ciaország ellen és most a vizsgálatot eb-
ben az irányban is kiterjesztették.

A bayonnei vizsgálóbíró a tegnap azo-
kat hallgatta ki, akik Staviskyval szoros
barátságban voltak, köztük Rita Georg
bécsi táncosnő, akire a szélhámos egy
egész vagyont költött, sőt az ő kedvéért
bérlet színházat is Párizsban, hogy fő-
szerepben érvényesüljön. Kupfler Mária
német filmszínésznőt is kihallgatta a
vizsgálóbíró, aki szintén kegyeltje volt
Staviskynak.

Franciaország hozzájárulását adta egy Népszövetségen kívüli leszer- elési konferencia összehívásához?

Ugy Londonban, mint Berlinben meg vannak elégedve Eden főpecsétőr
berlini tárgyalásai eredményével

Genf, február 22. Ugy hírlik, hogy
francia részről elfogadták egy olyan
leszerelési konferencia összehívásának
tervét, amelynek nincsenek kapcsolá-
tai a Népszövetséggel. Ez esetben nem
volna akadálya annak, hogy a német
tek is részt vehessenek az értekezleten
A konferencia Luganóban, vagy Lau-
sanneban ülne össze s résztvennének
azon az Egyesült Államok, a szovjet
és Japán is. Az elfogadás előfeltétele
francia részről az volt, hogy Angliá-
nak vissza kell vonnia a Macdonald le-
szerelési tervét.

Tegnap Berlinben Hitler, Neurath,
Goebbels és Hess a berlini angol nagy-

követségen négy óra hosszat tartó meg-
beszélést folytattak Eden angol főpe-
csétőrrrel. Beavatott körökben megelé-
gedéssel nyilatkoznak a tárgyalások
eredményei felett.

Berlin, február 22. Eden angol főpe-
csétőr Sir Erich Phipps berlini angol
nagykövet kíséretében délnben új-
ból felkereste Neurath bárót és vele hos-
szu megbeszélést folytatott.

A londoni Times értesülései szerint
német részről bizonyos engedékenysé-
get kezdenek tanúsítani a félkatonai
alakulatok katonai létszámba történő
beszámítása terén.

VILÁG TÜKRÉ

A Harmadik Birodalom erkölcsöszei

A demokrácia elleni acsarkodásaival
Hitlernek sikerült egy, a történelemben
páratlanul álló sarlatánságot keresztül-
vinnie. Miután a demokráciáról meg-
állapította, hogy nélkülöz minden szel-
lemj tartalmat, sikerült az ő fajvédő
nacionalizmusát, amely a vér fizioló-
giai összetételére támaszkodik, úgy ösz-
szállítani, mintha az a legmagasabb
szellemmel telített áramlat volna; mint-
ha egyszerűen ezé az áramlaté volna a
legtisztább szellemiség monopóliuma.

A demokrácia mindig is az eszmei
tisztaságot, az egyén és a tömegek szel-
lemi megmésztését követte. Ettől a
demokráciától tagadja meg Hitler a
szellemiséget. Ezzel szemben „szellemi-
nek” minősítenek egy mozgalmat,
amely a legalantasabb ösztönöket kor-
bácsolja fel. Hogyan volt lehetséges
mindez? Vajjon elegendő volna-e egy
jelszót bámenyire is abszurd mania-
kus gesztusokkal ismételni és kalapács-
csal az emberek fejébe verni, hogy ez
a jelszó egy igazság köntösét öltse ma-
gára? Ugyilátszik, elegendő. Ugyilátszik,
a hitlerista eszmének ebben a hódítá-
sában hibásak a demokrácia hivatott
képviselői is, akik nem ríposztotak
ugy, ahogy kellett volna s akkor, ami-
kor kellett volna, a hitlerista propa-
gandára.

Más kérdés azután, kik azok, akik a
hitlerista eszmét képviselik? Valamely
eszme erkölcsi értéke hirdetőinek sze-
mélyeiben is megnyilatkozik. Vannak-e
a hitlerista mozgalomnak harcosai,
akik annyi idealizmussal, áldozatkész-
séggel, hősi bátorsággal volnának el-
töltve, mint aminőt a demokráciáért
harcolók táborába tud felmutatni? Egy
eszme megítélésénél nem egyszer dön-
tően eshetik a latba: kik azok, akiket
az illető eszme befolyásolni tud? Ebből
a szempontból érdekes közelebbről meg-
ismerni a hitlerista gondolat propa-
gandistáit és profétáit.

A prágai Wahrheit című folyóirat
cikksorozatát közöl most, amely igen
érdekes és nem egyszer meglepő fel-
világosításokkal szolgál erre a kérdé-
re. A cikksorozat szerzője: dr. Helmut
Klotz, aki éveken keresztül Hitler bejő
tanácsosa és bizalmi embere volt, aki
vele együtt csinálta végig a müncheni
puccsot és vele együtt ült a börtönben.
Dr. Klotz igen jól ismeri a hitleriz-
mus vezetőit. Hogyan fest például az ő
megvilágításában a náci birodalom új
Moltkeje, az összes rohamcsapatok fő-
parancsnoka: Ernst Röhm ezredes, aki-
ről azt mondják, hogy Németország ka-
tonai műveleteit lesz hivatva irányítani
egy eljövendő háborúban? Röhm neve
szomorú népszerűsége tett szert egy
per folyamán, amelyek során bebizo-
nyosodást nyert, hogy homoszexuális.
Ez a tény egymagában talán nem ér-
dekl közelebbről a közvéleményt. De
minthogy ezt a lelki eltévelyedést Hit-
ler nemcsak tűri, de egyenesen támo-
gatja. Klotz szükségesnek látta a köz-
vélemény megvilágítására közzétenni
Röhm néhány levelét, amelyek nyilván-
valóvá teszik a német becsület jövő
megmentőjének alacsony szellemi szín-
vonalát és teljes lelki tisztaságát.

Nem érdektelen részlete a levelek
közvetítésének, hogy ezeket a leveleket
Klotz a náci szigoranca jelenlegi veze-
tőtől, dr. Diehtől kapta, aki annak
idején a demokrata és Severing belügy-
miniszter hűségese híve volt.

Röhm levelei Bolíviából íródtak, ahol

az ottani hadsereg instruktora volt egy időn keresztül. A levelek belső barátja, dr. Heimsóht homokszuális író hoz vannak intézve, akivel szemben leleplezi lelkének összes vágyait. Röhm ezredes, mint buzgó hazafi, természetesen vágyik Berlin után.

„Ami Berlinről írsz nekem — válaszolja Röhm Heimsóht levelére — felkeltette bennem ismét egész nosztalgiamat ezután a páratlan város után. Oh Istenem, Istenem! Számolom a napokat, amikor majd ismét ott lehetek. Véleményem szerint a berlini gőzfürdő egymagában az emberi boldogság netovábbja. Add át üdvözetemet Frenzelnek és az összes fekete barátainak — ez a típus az én ideálom —, ha találkozol velük a strandon vagy a gőzfürdőben. Üdvözöld hasonlóképpen közös barátunkat, Fritz Schirnel, miután oly boldog házasságot kötöttél vele. Sajnálom, hogy férjed — vagy feleséged nem küldött nekem fényképet...”

Nem csoda, ha ez a díjazásokra predestinált gentleman felsőbb lénynek tekinti magát, akinek hivatása az, hogy a kultúrát terjessze a világon. „Igyekezzél fogok — írja Röhm egy másik levelében — itt is egy kevés kultúrát terjeszteni...”

De mit ért Röhm kultúra alatt? „Alapos kutatásaim eredményeképpen arra a megállapításra jutottam, hogy kedvenc aktivitási módomban ismeretlen ezen a tájon. Ha fixiroz az ember valakit, az illető nem tudja elképzelni, hogy mit akarhatnak tőle. Teljesen hiányzik a megértés. Ennek ellenére is, ha az ember az uccán sétál, azt hinné, hogy valamennyien schwulok (a berlini apacsok szargonjában a homoszexuálisok megjelölése), mindenestre igyekezni fogok továbbra is terjeszteni valamelyes kultúrát...”

Lássuk csak most, mi érdekli még a német fajnak ezt a kiválasztott képviselőjét?

„Valamikor egy szép és vonzó jeleneteket ábrázoló fényképgyűjteményt mutattál nekem — mondja Röhm ezredes egy másik levelében. — Ha volna néhány felesleges darab belőle, nagyon kérlek, küldd el nekem őket. Örökké hálás leszek értük...”

Ezek volnának tehát Németország forradalmi reformátorának legmelegebb kívánságai. Ebben csúcspontosul az ő lelki nosztalgiaja és szellemi érdeklődése. Így néz ki a német forradalom egyik legmarkánsabb és legbefolyásosabb képviselője, aki hivatva érzi magát arra, hogy az erkölcsös szerepét játssza „a degenerált, szellemi és eszmei tartalom nélkül való” demokráciával szemben.

P. Swesditch

Figyelem!

Tisztelettel felhívom a hölgyek figyelmét, hogy úgy a francia, mint angol női és gyermekruha szabását és varrását a legrövidebb idő alatt lehet elsajátítani, ahol saját ruhákat is elkészíthetik. Női divatszalon „ALICE”, Str. Baritru 16., I. emelet.

Zilahy Lajos: Valamit visz a víz. Uj Zilahy propagandakötet, 57 lej egészségvászonban. Kapható az Uj Kelet könyv osztályában az összeg és portóköltés előzetes beküldésével vagy utánvétellel.

Der Blatist. Ezzel címmel hagyta el a napokban a sajtót Horovitz József fő-kántor műve. A hatalmas, kötkötéses zenemű első része azok számára készült, akiknek semmi ismeretük nincs a zenei hang írásjeleinek terén. Egy alaphangból kiindulva eredeti módon megmagyarázza a hangok távolsági viszonyát és ennek a könyvnek segítségével rövid idő alatt el lehet sajátítani a kotta-olvasást. A könyv második része magasabb kurzus előmunka, kántorok és énekesek számára. A zsidó liturgiához készített számos, eredeti kompozíció teszi az érdekeltek számára értékessé a hatalmas művet. A bevezetés és a kisérő szöveg könnyű német nyelven van megírva, ami hozzáférhetővé teszi a könyvet az érdekeltek széles rétegeinek. A könyv ára kötetenként 250 lej és megrendelhető az Uj Kelet könyv osztályában.

SELECT MOZGÓ

Szombati kezdettel mutatja be a bécsi filmgyártás remekét:

SZIVÉK MELÓDIÁJA

csodás operett, SCHUBERT FERENC zenéjével, főszerepekben: MARTHA EGGERT és HANS JÁRAY. Jegyek elővételben kaphatók pénteken d. u. 4—6 óra között a Select mozgó pénztáránál. Előadások kezdete vasárnap aél előtt 11 órakor. Monopol Phöbusfilm

Harmínchat kommunista-gyanus fiatalembert helyezett vád alá a timisoarai hadbíróóság

Ujabb kommunista monstrepör a hadbíróóság előtt

Timisoara, február 22. A timisoarai rendőrség egy hónappal ezelőtti tömeges letartóztatásokat eszközölt. A letartóztatottak kivétel nélkül fiatalok, akiket szélsőbaloldali eszmék propagálásával és a bebörtönzött párttagok vétségével gyanúsítottak. A mintegy tíz napig tartó rendőrségi kihallgatások után az összes letartóztatottakat a katonai ügyészségre kísérték át, hol őrizetbe vették őket.

Balsianu alezredes, királyi ügyész, az ismert kiváló büntetőjogász, Bunda kapitány-ügyész bizta meg, hogy a katonai perrendtartásnak megfelelő előzetes jelentést készítse el. A jelentés elkészült és a parancsnokló táborok február tizenhetedikén aláírta a vádhatározatot, amelynek alapján megindult az eljárás a letartóztatottak ellen.

A mai nappal a katonai vizsgálóbírók újból megkezdték a kihallgatásokat, hogy a valószínűleg nagyon terjedelmes vádiratot összeállíthassák. Balsianu alezredes Donosie kapitány-ügyész társaságában ma délelőtti fogadtalapunk munkatársát, akivel a vádhatározatra vonatkozólag a következőket közölték:

A harmínchat letartóztatottat te teik minősítése szerint hat csoportba osztja a vádhatározat. Az első csoport tagjai: Wurmbrandt Richard, Eliás Sándor, Eberling Gyula, Adler József, Jászai Ferenc, Révész Kata, Rácz Mária és Magda, Helmer Hédi, Ripner Kata, Hegyesi Emil, Szécsi Ferenc, Löwy László és Nyiri Magda. Az állam és társadalmi rend felforgatására irányuló társulás címén, a Marzescu Mironescu-féle rendtörvény első szakaszának második bekezdése alapján emeltünk vádat ellenük.

A törvényesen előírt büntetés 5—10 évig terjedő szabadságvesztés, 10—100.000 lejig terjedő pénzbüntetés és polgári jogaiknak bizonyos időre való felfüggesztése.

A második csoport tagjai: Helmer Henrik, Kende József, Weiss Részó, Ehrenfeld Miklós, Spitzer Endre, Hammer Ius, Salzberger Ferenc, Ádám László és Löbl Rudolf. Reájuk, mint az első csoport büntársaira, a rendtörvény első szakaszának második bekezdésén kívül az ökrályságbeli btk 49. és 50. szakasza vonatkozik, amely büntetésüket enyhíti.

A harmadik csoport tagjai: Murá

nyi János, Báthory Nándor és Czövek Mihály büntársulás címén a Marzescu Mironescu-féle rendtörvény 5. és 17. szakasza alapján állanak vád alatt. Az ötös szakasz 5—10 évig terjedő elzárást, pénzbírságot és polgári jogaiknak felfüggesztését, a 17. szakasz pedig 2—5 évig terjedő szabadságvesztést, 2—10.000 lejig terjedő pénzbírságot ír elő.

A negyedik csoport: Birnstill Jár

Rovancsolás után váratlanul eltűnt a 160 ezer lejt sikkasztott tasnadi állomásfőnök

Egy vonalon két állomásfőnököt kellett sikkasztásért felfüggeszteni

Brasov, február 22. (Az Uj Kelet tud.) A CFR brasovi igazgatóságának megbízásából Marcu inspektor a vonal összes állomásfőnökeinek vizsgálatot tartott. A rovancsolások szomorú eredményel végződtek, amennyiben több állomáson súlyos visszaéléseknek jött nyomára az ellenőr. Tusanadfürdő állomásán Mensch Johann százsz nemzeti-ségű állomásfőnök 160 ezer lejjel nem tudott elszámolni. Amikor a vizsgálat a

nos és Katalin, valamint Gyulai Sándor letartóztatottakból áll. Őket röpecdulak, kiáltványok szerkesztésével, terjesztésével és őrzésével vádolják. Reájuk a rendtörvény 17-ik szakasza vonatkozik, amelyet fentebb már ismertettünk.

Az ötödik csoport: Czövek Katalin Erzsébetből és Dobos Károlyból áll. Őket az előző csoport büntársaként a rendtörvény ötödik szakasza alapján vonják vád alá.

A hatodik csoport tagjai: Szloboda János, Orbán Balázs, Rosenberg Ödön, Karácsonyi Mária comandauai lakos, valamint Korek István. Mint az első és a negyedik csoport büntársai a rendtörvény 5., 17. és 19. szakaszait alkalmazzák reájuk a vádhatározatban. A 19. szakasz mindössze egy hónaptól egy évig terjedő elzárással és polgári jogaiknak három évre való felfüggesztésével jár.

Ez természetesen csak a rendőrségi kihallgatások eredményeként elért helyzet. A katonai vizsgálóbíróóságok teljesen újból kezdik a vizsgálatot és csakis a katonai ügyészség kihallgatásainak eredményeként állítják össze a vádiratot.

Tekintettel a sok vádlottra, a kihallgatások valószínűleg igen elhúzódnak. A főtárgyalást azonban minden bizonnyal a tavasz folyamán megtartják.

Első dolga mikor átveszi a mal járó pénzalagzatot és anylyek bizonyítványok, rablók, síták az ország pevalóságos anarek az ujonnan jött szadései megtorállításának nehéjöttéknek kell feközőjért.

Az egész közsás fel lett ilyer szémított az, hogrozott időre vála Dimitriu, a jelügyü minisztere, igazgatási törvényben állapította gyel tanácsok n akarván így a arra az esetre is be vonul.

Ugyancsak hiányt találtak a vonalon levő Mihai állomáson, ahol 50 ezer lejt hiányt konstataáltak és Nedjea főnököt felfüggesztették.

Az idegenlégió poklából megszökött egy kalandvágyó bucuresti fiatalember

Három „világjáró” ifju érkezett vissza Constantaba, hogy — tiltott határátlépésért feleljenek

Constanta, február 22. Most ért vissza a constantai kikötőbe barcelonai utjáról a Peles nevű gőzös, mely ezuttal három igen különös utast hozott magával. Az egyik „utas” története még ezelőtti 5 évre nyúlik vissza, amikor is Wisotski Ottó bucuresti fiatalember elhagyta a szülői házat azzal a

szándékkal, hogy világgá megy. Első útja Constantába vitt, ahol títkóban fel szökött egy idegen hajó fedélzetére és azzal Észak-Afrikában ment. A következő két évben Wisotski hajóról hajórazököve bekoborolta csaknem az egész világot, amíg végül megunva a esavargó életet, Marokkóban beállt az idegen légióba.

Három évig próbálta ki a kalandos életű fiatalembert az idegenlégió minden nyomorúságát, míg végül nem bírta tovább a szenvedéseket, megszökött. Utja Madridba vezetett, ahol az anyagiak teljes hiányában, jelentkezett a román követségen. A követség intézkedett, hogy a világjáró fiatalembert vegyék fel a Peles fedélzetére és így került haza 5 évi távollét után.

Ugyancsak a Peles nevű gőzös hozta haza Szabó Iván cluji és Boretzky József cernauti fiatalembereket, akik 2 mult év novemberében felszöktek a constantai kikötőben egy német gőzösré, amely Algirig vitte őket. Néhány hónapi nélkülözés után a két fiatalembert jelentkezett a román követségen, hazatoloncoztatásukat kérve.

A három fiatalembert partraszállásukkor letartóztatták és tiltott határátlépés miatt vonják őket felelősségre.

HIDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Ugy mint ezen különböző országbeli emberek

fielik meg a zerekesesen gyógyultak milliói ama csodás eredményt, melyet a Togat-tablettákkal elértek. Ruz Geza, Cernaut-ból pl. ezeket írja:

„Kütelésszerűen tartom. Önöknek az Önök által gyártott Togat készítményért köszönetemet nyilvánítom. Mianan bizalmamat minden gyógyszer iránt elvesztettem, Togat-tal végeztem az utolsó kísérletet, hogy rheumatikus tagfájdalmaimtól megszabaduljak. Ma minden szenvedésem legmélyebben csak azt tanácsolhatom, hogy csak Togat-t használjon, mert ez az egyetlen szer, mely engem megmentett! Hálából a Togat-t minden szenvedésem legjobb meggyőződéseim szerint fogom ajánlani.”

Több mint 6000 orvos igazolja, hogy a

gyorsan és biztosan hat

Rheuma | Ischias | Ideg- és főfájás
Köszvény | Spanyolnátha | Hüléses megbetegedések

esetén. A Togat kiválasztja a húgsavat, bakteriumölő és a bajt gyökerében támadja meg. Togat semmivel sem pótolható! Biztos, hogy használni fog! Tegyen még ma egy kísérletet! Az összes gyógyszerárakban és drogériákban. Let. 52.— A Togat-tabletta svájci készítmény.

Régi

Hogyan

Bucuresti, febr. 22. Az új közp. elkészült és a p. is kezdj vitáját. Romániában n. új kormányt uj nélkül.

Decentrálizáció. A közigazgatás. A közigazgatás kától? Ezek és ezek szavak.

Valaki elszökt. bizonyos autonóm tási körzeteknek. is. Micsoda ribi. árulás! Bérencek. A rendőrséget veztek, aztár mé. tisztviselőket át. kineveztek, elesa ismét...

A politikai ro. tempójában. És nálunk!

Első dolga mikor átveszi a mal járó pénzalagzatot és anylyek bizonyítványok, rablók, síták az ország pevalóságos anarek az ujonnan jött szadései megtorállításának nehéjöttéknek kell feközőjért.

Az egész közsás fel lett ilyer szémított az, hogrozott időre vála Dimitriu, a jelügyü minisztere, igazgatási törvényben állapította gyel tanácsok n akarván így a arra az esetre is be vonul.

Amikor a lib. kott, a nemzeti közigazgatási s. Mirtó volt, mit napján széküld. pektorait a libe rek fellüvizsgál.

A belügymini. ügyelők kényelm. mondania a mir. fel kell oszlatt. ténik ott. „Es ha talán ott van a. arról, hogy X. nyolceszor fordít. szeged, amelynek kaptak. Mitan. lános erkölcsi ér. ejtett a régi tan. „hozzájárul” ann. lyébe ideiglenes emberekből, akik a kormánypart. tanács persze id. csak addig, amíg.

Ekkor rendsz. gati felügyelő. ugyancsak prec. nyitja, hogy a. banditák, akik s. régi tanácsot. És állapították, hog. más célra a közt. tek közepette v. előjába.

Dimitru törvé. nyújtott mindeze. nyoko évre szab. dátumát, egy n. füzte, hogy a t. tisztességtelen il. juk.

Mirtó után. akinek bár nem. ve, a liberális. értelmében kény. rasztpárti tanács. szalalékát felosz.

De aztán, mi. ügyminiszter ő. igazgatási törvé. és ígért még es.

Régi mese az új közigazgatási törvényről

Hogyan járt tul Dimitriu eszen Mirto, Mirtoen Argetoianu, Argetoianuen Calinescu, Calinescuen pedig Inceulet

Hogyan és miért születtek meg az új közigazgatási törvények

Bucuresti, február 22. (Az Uj Kelet) Az új közigazgatási reformjavaslat elterjedt és a parlament rövidesen megkezdte vitáját.

Romániában már el sem lehet képzelni új kormányt új közigazgatási törvény nélkül.

Decentrálizáció?

A közigazgatás leegyszerűsítése?

A közigazgatás mentesítése a politikától?

Ezek és ezekhez hasonlóak voltak a jel szavak.

Valaki elszólta magát, hogy jó volna bizonyos autonómiát adni a közigazgatási körzeteknek, többek között Erdélynek is. Micsoda ribilliót váltott ki... Hazárdulás! Bérencek!

A rendőrséget, a esendőrséget átszervezték, aztár megint visszazervezték. A tisztviselőket átvizsgálták, reinkadrálták, kinevezték, elesapták, ismét kinevezték és ismét...

A politikai rezsimnek változásának a tempójában. És micsoda tempó van mindünk!

Első dolga minden új kormányának, amikor átveszi a hatalmat és a hatalommal járó pénzalapokat, átszervezni a közigazgatást és a közeleket elrendelni, amelyek bóbizonyítják, hogy a távozók tolvajok, rablók, sikkasztók, akik eltékozták az ország pénzét, a közigazgatásban valóságos anarchiát teremtettek és hogy az ujjonnan jöttekre hárul a binösök vizsgálási megterelésének, a rend helyreállításának nehéz feladata, az ujjonnan jötteknek kell feláldozniok magukat a közjóért.

Az egész községi és megyei közigazgatás fel lett ilyen formán eserelve. Mit számított az, hogy a tanácsokat meghatározott időre választották meg?

Dimitriu, a jelenlegi kormány egészségügyi minisztere, aki a régi liberális közigazgatási törvény szerzője volt, nyolc évben állapította meg a községi és megyei tanácsok mandátumát, biztosítani akarván így a liberális tanácsok életét arra az esetre is, ha a kormány ellenzékbe vonul.

Amikor a liberális kormány megbukott, a nemzeti parasztpárti kormány közigazgatási szakértője, aki akkoriban Mirto volt miniszterének második napján szétküldötte közigazgatási inspektorait a liberális tanácsok működésének felülvizsgálására.

A belügyminiszteri közigazgatási felügyelő kényelmes emberek. Elég azt mondania a miniszternek: „X tanácsot fel kell oszlatni. Nézzem utána mi történt ott.” És harmadnap a miniszter asztalán ott van a jelentés, amely beszámol arról, hogy X tanács tagjai legalább nyolcszor fordították más célra az összeget, amelynek megőrzésére megbízást kaptak. Miután ugy a köz, mint az általános erkölcsi érdekszemponctokon esorbát ejtett a régi tanács, a miniszter nyomban „hozzájárul” annak feloszlataához s helyébe ideiglenes tanácsot nevez ki más emberekből, akik azonban véletlenül mind a kormánypárt hívei. Ez az ideiglenes tanács persze idővel véglegessé válik, de csak addig, amíg új kormány jön.

Ekkor rendszerint ugyanaz a közigazgatási felügyelő ejti meg az ankétot és ugyancsak precíz szám adatokkal bizonyítja, hogy a tanács tagjai közönséges banditák, akik stb. Erre visszahelyezik a régi tanácsot. És akiről egyszer már megállapították, hogy nyolcszor fordította más célra a közpénzeket, ünnepélyes keretek közepe tette vissza lesz helyezve pozíciójába.

Dimitriu törvénye ugyanis lehetőséget nyújtott mindezekre. Mirtonak. Meri bár nyolc évre szabta meg a tanácsok mandátumát, egy mellék szakaszban hozzáfüzte, hogy a tanácsok feloszlathatók, ha tisztességtelen üzemeket bizonyítanak reájuk.

Mirto után Argetoianu következett, akinek bár nem voltak politikai párthívei, a liberális párttal kötött paktuma értelmében kénytelen volt a nemzeti parasztpárti tanácsoknak legalább ötven százalékát feloszlalni.

De aztán, mind minden, „rendes” belügyminiszter ő is, rávetette magát a közigazgatási törvényre. Csinált egy újat és ígért még egyet. Elő is voltak már

készítve a községi és megyei választások, amikor Jorga váratlanul benyújtotta lemondását és újból a nemzeti parasztpárt következett.

Ezuttal Calinescu belügyi alminisztere esett a feladat, hogy új közigazgatási törvényt csináljon. És csinált. Az új törvényt kimondta, hogy a tanácsokat nem lehet feloszlalni, hanem igenis fel lehet függeszteni a primárokat, akik három hónapban belül vagy fogházba küldendők, vagy az illető tanács élére visszaállítandók.

De elment Calinescu és jött Inceulet. Calinescu törvénye megakadályozta a tanácsok feloszlátását, de nem akadályozta meg a primárok és helyettes polgármesterek felfüggesztését. Nos Inceulet nem sokáig teketoriázott, felfüggesztette az összes nemzeti parasztpárti primárokat s máris elkészítette Inca alminiszterrel karöltve az új törvényreformot, amely hatévi mandátumot ad a márciusban megválasztandó tanácsoknak és még jobban megnehezíti feloszlátásukat. Inceulet azt reméli, hogy az ő eszen már igazán senki tul nem járhat, ugy ahogy tul járt

Dimitriu elődjének az eszen, és Mirto a Dimitriuen és Argetoianu a Mirtoen és Calinescu az Argetoianuen, ő pedig a Calinescuén.

Pedig arról mindenki meg van győződve, hogy egészséges közigazgatás csakis a politika kiküszöbölésével érhető el. Dobrescu esete nagyon jellemző. Bucurestinek még soha hozzá nem mérhető polgármestere nem volt. Annyit tett Bucurestiert, amennyit elődjei husz év alatt nem tettek. Igyekezett magát távol tartani a politikától. Argetoianu is felfüggesztette, de aztán kénytelen volt reintegrálni. Duca is felfüggesztette és aztán reintegrálta, de a vége mégis az lett, hogy politikai okokból végleg távoznia kellett.

Meg is látszik Bucuresti uccáin.

Franciaországban több mint 40 éve ugyanaz a közigazgatási törvénye van... (h. e.)

A Times ismét megbélyegzi a hitlerista Németországot

Miért tartják még mindig fogva a lipcei-pör vádlottjait?

London, február 22. A leipzig-i törvényszék által a Reichstag felgyújtásából kifolyólag elítélt vádlottak fogva tartását rendkívül éleshangú vezércikkben kommentálja a londoni Times, az angol kormány hivatalos lapja. A lap megállapítja, hogy az angol közvélemény a legnagyobb felháborodással fogadja az elítéltek további fogvatartásáról szóló jelentéseket, amelyek ket nem képes megérteni és amelyekhez nem tud és nem is akar hozzájárulni.

„Mindig támogattuk a birodalmat, midőn jogegyenlőséget kért. Az igazságszolgáltatás elveinek megtagadása azonban, ami most Németországban történik, felvetheti az angol közvélemény számára a kérdést: vajjon Németországot a többi nemzetekkel egyenlően kell kezelni, vagy pedig csak ugyan különálló kategóriába kellé sorozni?”

A cseh korona után sor kerülhet a lej devalorizálására is?

Egy bucaresti pénzember érdekes nyilatkozata

Bucuresti, február 22. Slavescu pénzügyminiszter és Grigore Dumitrescu, a Banca Nationala új kormányzója minduntalan hangoztatják, hogy mindenáron fenn akarják tartani a lej stabilitását. A csehekrona devalorizálásával kapcsolatosan ez a kérdés ismét a román politikai és gazdasági körök érdeklődésének homlokterébe került. Az Uj Kelet munkatársának alkalma volt beszélgetést folytatni a bucaresti pénzügyi élet egyik vezetőjével, aki a következő érdekes nyilatkozatot adta:

— Csehszlovákia 16 százalékkal redukálta a korona értékét. Ez a példa rossz tanácsadója lehet adott körülmények között a román pénzügyi kor-

mánynak. Egy olyan rendszerben, ahol a devizakereskedelem és a behozatal a Jegybank ellenőrzésén megy át, nem nehéz valamely valuta stabilitását fenntartani. Nem gazdasági, hanem kizárólag politikai momentumok befolyásolhatják tehát valamely kormánynak a valuta stabilitásával szemben elfoglalt álláspontját. Ez történt Csehszlovákiában is, ahol a munkás és tisztviselői fizetések leszállítását akarta a kormány ezen a kerülő uton keresztülvinni.

— Romániában a munkálfizetések leszállításának kérdése már csak azért sem hathat ki a valuta sorsára, mert a romániai munkások legnagyobb része a

mezőgazdaságban van foglalkoztatva, itt pedig a munkabérek már annyira alacsonyak, hogy még a kellenél is jobban alkalmazkodnak a mezőgazdaság csökkent rentabilitásához. Az ipari fizetéseket egyharmadára lehetne leszállítani, ha az állam nem követné el azt a hibát, hogy mesterségesen emelje a kenyér árát, egyrészt a mezőgazdák érdekében, másrészt pedig fogyasztási, sőt luxusadóval is megterhelve a különböző fajtájú kenyereket, hogy ezekből a költségvetést táplálja. A kenyérral azonos kategóriába helyezendő a cukor, amelynek árából kétharmadot vesz el az állam, a világítógáz, benzín, a teakávé, a szesz, a dohány és az összes többi fogyasztási cikk. Ha ehhez még hozzáteszük, hogy az állam mennyire előmozdítja a drágaságnak a vasut értelmetlenül magas tarifáinak, különböző vámkedvezményeknek fenntartásával, a kartellek megtűrésével és a teljesen hasznavehetetlen, protekcionális kamarák szaporításával, akkor világosan kitűnik, hogy mennyire messze menne a különböző irányban foglalkoztatott munkások és tisztviselők fizetésének csökkentése, ha az állam rendbehozná pénzügyeit.

— A fogyasztási illeteknek, valamint a túlzott monopól és szállítási áraknak csak az inflációs periódusban volt meg a jogosultságuk: amikor az állam igyekezett különböző formákban elvenni a magánosoktól azt, amit ezek a valuta elétréktelenedésén kerestek. Az inflációs periódusra felépített adózási rendszerből azóta egyedül a kivitelezési illeteket törölték és ezeket sem teljesen. Már pedig míg erre rá nem borítjuk a feledés fátylát arra az időre, amidőn a pénz mértékletlenül folyt az összes zsebekből, az ország pénzügyi helyzete nem lesz rendbehozható. Romániai pénzember ma nehezen tudja elképzelni, hogyan lehetne a költségvetést a fogyasztási illetek nélkül fenntartani vagy a monopólcikk árát előállítás költségek két-háromszorosára leszállítani. Az emberek hozzászóltak ahhoz, hogy milliárdokban számoljanak és elfelejtik, hogy az inflációval együtt eltűnt az a forrás is, amelyből ezek a milliárdok származtak. A kevés pénzhez való alkalmazkodás politikájával lehetne olyan jó életet teremteni, mint amilyen az infláció idején volt. Ma azonban még mindig igyekszünk az inflációs szokásokat fenntartani, holott a defláció kevés pénzre kényszerít. Két rendszeren egyszerre lovagolni nem lehet sokáig. Eppen ezért az infláció veszedelme fennáll, mert nem elég az akarat a lej stabilitásának fenntartásához, hanem elengedhetetlenül szükséges a köz- és magángazdálkodást haladéktalanul hozzáidomítani az alacsony áraknak defláció által meghatározott törvényéhez.

Az Athenaeum 60 lejes regényeinek legújabb kötete: Priestley: „A nap hőse”. A háboru utáni angol irodalom legnépszerűbb írója a szerző s legmulatságosabb, legelevenebb, legmagab� alkotása ez a regény, a botcsinálta hős és a szépségkirálynő regénye. Sikere lesz, kell hogy sikere legyen! Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség (10 lej) előzetes behűlése mellett, utánvétellel.

Agazdaságos lámpa

takarékoskodik Ön helyett!

Nagy fényerő

Kis áramköltség

Tökéletes minőség

TUNGSRAM

IZZÓLÁMPA

ul eltűnt faszadi

ikkaszfásért

ttta, Mensch kijent...
omtalantul eltűnt.
jelentette a brasov...
esetet, mire azonn...
di feljelentést a s...
ök ellen és ország...
k el.
yt találtak a vonal...
son, ahol 50 ezer le...
k és Nedjea főnök...
be vonul.

ol meg-bucuresti

hogyan — tiltott

világgá megy. Elő...
itt, ahol titokban f...
hajó fedélzetére és...
ban ment. A követ...
sotski hajóról hajó...
a csaknem az egész...
ül megunva a cse...
skóban beállt az ide...

bálta ki a kalandos...
az idegenlegió min...
míg végül nem b...
edéseket megszökött.
zetett, ahol az anya...
an, jelentkezett a ro...
a követség intézk...
áró fiatalembert vé...
delzetére és így ke...
llét után.

es nevű gőzös hozta...
ujji és Boretzky jó...
embereket, akik a...
ben felszóltak a cor...
egy német gőzösre...
e őket. Néhány hó...
n a két fiatalemb...
an követségen, haz...
érve,
embert partraszáll...
ták és tiltott határ...
ak őket felelősségre...

T LELKE:
AZ UJ KELETBEN

Egy newyorki ujság az egész világot megbolondította a kör négyszögesítéséről szóló fantasztikus örökség meséjével

A cluji törvényszéket a világ minden sarkából elárasztják a „felfedező” tanulmányaikkal, amellyel az állítólagos Krisztovics Béla 40 millió lejes hagyatékára pályáznak. Földművesek, tanárok, bárók az örökség pályázók között. Külföldi konzulátusok, Titulescu és az igazságügyminiszter is érdeklődtek az örökség után, de sem Krisztovics Béla, sem a végrendelet sohasem létezett Clujon

Cluj, február 22. Az egész úgy kezdődhetett, hogy egy newyorki német nyelvű lap riportereinek azon a bizonyos napon nem volt témája. S mint-hogy valamit csak kell produkálni, a bizonyos riportert ránézett a térképre és az öreg Európa térképének egyik elrejtett zugában ráakadt egy Klauzenburg nevű községre.

Ehhez a helységhez nemsokára akadt egy név is és megszületett az igazán nem mindennapi fantáziára való

riport.

Másnap a lap olvasói hatalmas riportot olvastak a nevezett lapban, amelynek lényege az volt, hogy Clujon meghalt egy Krisztovics Béla nevű eszmadiamester, aki nyolcvanmillió lejnyi vagyónából negyvenmillió lejt hagyományoz annak a halandónak, aki a kör négyszögesítését helyesen megoldja. A másik negyvenmillió lejt annak a bizonyosnak szánta, aki az eredményt eldönti.

A világ minden sarkából özönlnek a levelek a cluji törvényszékre

A fiatal ujságíró valószínűleg tisztában volt azzal, hogy a fantáziája igazán csodálatra méltóan dolgozott, de azt még ő sem remélte volna, hogy egyetlen cikke az utána következő visszhangra talál. A cikk mintegy másfél évvel ezelőtt jelent meg. Ezidő óta a szélrózsa minden irányából tudóznak a levelek a cluji törvényszék elnöki irodájába.

Van a levélírók között hivatásos matematikus, földműves, építész, lengyel mágus, párizsi egyetemi hallgató, cseh paraszt, francia katonatiszt, sőt vagy négy állam követsége is érdeklődött a szenzációs „hagyaték” részletei után. Azóta a helyi törvényszék elnöki irodája szinte egyebet sem tesz, mint az érdeklődők tömegeinek leveleire válaszol.

Negyvenen „oldották meg” a kör négyszögesítésének problémáját

Mintegy negyven ember ostromolta meg eddig a helyi törvényszéket, a legtöbbje kidolgozott „megoldását” is mellékelte a levélhez. Az egyik ilyen levél Nagykanizsáról érkezett. A levél írója meglehetősen primitív stílusban megírta, hogy ő foglalkozására nézve földműves, de azon az uton van, hogy Krisztovics Béla ur tételét megfejtse. Nem kell egyéb hozzá — írja a boldog megfejtő —, mint a Ludolf-féle szám. Én kérem alásan megcsináltam, de szeretném tudni annak a bizonyos urnak a feltételeit.

Egy másik levél német nyelven érkezett Prágából egy ottani mérnöktől. Amióta a cikk megjelent — írja a mérnök — állandóan dolgozom a kör négyszögesítésén és azt hiszem sikerrel. Nagyon szeretném, ha a felvilágosításokat minél előbb kézhez kaphatnám. Ide mellékelek válaszlevelet is.

Egy aüssigi német tanár levelében egy nyomtatott matematikai tanulmányt csatolt, amelyben elejétől végig a kör négyszögesítését dolgozta ki rengeteg ábrával és képletekkel. Levelében megemlíti, hogy a füzetet a newyorki cikk megjelenése után adta ki. Meglehetősen sok pénzt investáltam ebbe a füzetbe — írja a levélíró — és remélem, hogy a bizonyos helyesnek fogja találni eredményeimet.

Egy másik prágai építész cseh nyelven mellékelte a tanulmányát. Ugyancsak Prágából írja egy Erhen Edmund nevű tervező, hogy a cikk megjelenése óta foglalkozik a kör négyszögesítésével, de addig nem küldi el a kidolgozott tételt, míg a pontos részletekről nem értesítik.

Neully sur Seinből érkezett egy levél hatalmas iv papirusz kíséretében, melyen mintegy 50 centiméter átmérőjű kör látható, tele össze-vissza húzott átmérőkkel kívül-belül húzott négyzettel és számításokkal.

A törvényszék elnöki irodája nem tud válaszolni minden „tervezőnek”.

Eleinte nagy meglepetéssel vették a hírt és természetesen kötelességüknek tartották, hogy már az első levél megérkezése után adatokat szerezzenek be arra nézve, hogy valóban létezett-e a newyorki riportert cikkében szereplő Krisztovics Béla. Átírtak a helyi városi járásbírószághoz, ahonnan azonban azt a választ kaptak, hogy olyan nevű eszmadia Clujon nem is élt. Sőt más foglalkozású ilyen emberről sem tudnak.

Az első levélíró megkapta a választ. Ez azonban nem tett pontot az ügyre. Továbbra is egyrészt érkeztek a legkülönbözőbb nyelven írt levelek, akik mind „azon az uton vannak”, hogy a eszmadia hagyatékában megadott kör négyszögesítést megoldják.

Egymásután teszik el a leveleket. Külön iratesomója és száma van már az ügynek.

A francia követség és egy lengyel báró is érdeklődik

A negyven levél között van a helyi francia konzul levele is, amelyben kéri az elnöki irodát, hogy adjanak felvilágosítást „monsieur Christovich” végrendeletéről, ugyanis Franciaország különböző részéből érkeztek hozzá levelek a nevezett ur végrendeletében feladott probléma megoldására vonatkozólag.

A levelek között van egy koronás levélpapír is.

Báró Gazimir Forensbach Varsóból érdeklődik a cluji eszmadia végrendelete iránt. Rövid levélhez csatol egy hivatalos írást, amelyben ügyvédje hivatalos hangon kér felvilágosítást a cluji törvényszéktől. Nagyon kéri, hogy minél előbb adjanak írásbeli felvilágosítást, mert megbízója, Forensbach báró már dolgozik is a tétel megoldásán és mielőtt az elkészülne, kivánsi lenne a részletekre.

A törvényszék azonnal írt a bucaresti lengyel követségnek és kérte őket hogy továbbítsák Varsóba a báró urnak, hogy Krisztovics eszmadia soha sem létezett és az egész hír kacsa.

Jönnek a levelek Amerikából is

Egy napon a bucaresti amerikai követség levelet írt a cluji törvényszékhez, amelyben felvilágosítást kérnek Krisztovics végrendeletére vonatkozólag. A levélhez két az Egyesült Államokból érkezett levelet is csatolnak. Az egyik levél Csikágóból érkezett. Schulmann Henrik cipész fordult a bucaresti amerikai követséghez, amelynek megírja, hogy egyik vevője „egészen biztosan” megoldotta a kör négyszögesítését.

A másik levelet Appelman Jakab írja Brooklynból. Azt írja a levélben, hogy foglalkozására nézve ugyan rövidárkereskedő, de reméli, hogy ennek ellenére is sikerült megoldania a kör négyszögesítését.

Egy napon a román igazságügyminisztérium borítékjával érkezett egy levél. Az igazságügyminiszter felszólítja a törvényszéket, hogy azonnal nézzenek utána: létezett-e egy Krisztovics Béla nevű ember? Titulescu külügyminiszter ur — írja az igazságügyminiszter — átíratot intézett hozzám. Ehhez az átírathoz Titulescu külügyminiszter a párizsi román követség levelet mellékelte. A párizsi követség a külügyminiszterhez fordult felvilágosításért Krisztovics Béla végrendeletének ügyében. A párizsi követséget ugyan is felkereste egy Valentin Marrat nevű hadirokkant katonatiszt, aki elmondta, hogy olvasta a Krisztovics ur végrendeletéről szóló cikket és azóta állandóan a kör négyszögesítésén dolgozik. A párizsi követség irt Titulescu külügyminiszternek, a külügyminiszter irt az igazságügyminiszternek, aki végül is a törvényszékhez fordult.

Újra körözik Krisztovicsot de újra haszatlanul

A törvényszék mit tehetett egyebet, ismét a városi járásbírószághoz fordult felvilágosításért. Nemsokára már el is ment a válasz az igazságügyminisztériumba. Soha nem élt Clujon hasonló nevű ember.

Ismét néhány hétig esend. Mintha a kör négyszögesítése már régen megoldott tétel lenne és mintha már nem is „létezne” az a bizonyos negyvenmillió lejt jutalom.

Az öröm azonban fölötte korai. Már jön is a postás és egy peccsétkekel teli

levelet hoz a törvényszékhez. A levél az Egyesült Államok román követségétől érkezett. Az ottani követség nagyon kéri a helyi törvényszéket, hogy végre tisztázzák: mi van ezzel a Krisztovics csal, mert naponta hol személyesen, hol levélben ostromolják őket a kör négyszögesítésén dolgozó emberek.

A válasz már másnap indul is Amerika felé. Soha nem létezett ilyen nevű eszmadia sem szegényen, sem — még kevésbé gazdagon.

Két hónapja már, hogy az utolsó érdeklődés érkezett — mondja a felvilágosítást adó irodafőtiszt, aki hosszú ideje van már a törvényszék szolgálatában, 1895 óta él Clujon, de ilyen nevű dussz gazdag eszmadianak a híret sem hallotta soha.

Befut a litván pályázó

Megköszönjük a felvilágosítást és már kint vagyunk a folyosón. A kapuban utánunk rohan egy törvényszéki altiszt. Jöjjünk gyorsan vissza, valami még akarnak mondani.

A szobába érve egy levelet lobogtat a kezében az irodafőtiszt. Eppen most érkezett, ahogy az ajtón kiléptünk. Egy újabb körnégyszögesítő Litvániából.

A levél bal sarkában olvasható: Romualdas Poudziunas, Született 1896-ban. Német nyelven írja, hogy értesült Krisztovics ur hagyatékáról. Jelenleg éppen a kör négyszögesítésén dolgozik, de mielőtt befejezné, szeretne némi felvilágosítást. A levélhez két nemzetközi válaszlevelet mellékel.

Ezzel még koránt sines vége ennek az ügynek. Valószínűleg még ezután is fognak özönlenni a törvényszékhez a kör négyszögesítésének megoldásáról szóló tervek. Ezek az emberek valószínűleg nemcsak a kecsesgató negyvenmillió jutalomra pályáznak, hanem így akarnak teret szerezni „felfedező” sülknek”. Tudvalevő ugyanis, hogy a „kör négyszögesítővel” egyetlen komoly tudományos testület sem áll már szobába mert számos kiváló matematikus kimondotta már, hogy a kör négyszögesítése lehetetlen.

Halász Erzsébet.

Óriási hóföldrengések hullottak le Bécs és Newyork uccáira

A két világváros forgalma teljesen megbénult

Bécs, február 22. Az éjszaka folyamán Bécs környékén és Ausztria több pontján hatalmas hóviharak léptek fel bőséges havazással. Reggelre a fővárosban csaknem 50, vidékeken több helyütt 80—90 centiméter volt az új hó magassága. A hólapátoló munkások ezreit kellett beállítani a közúti forgalmat még így is nehezen lehetett fenntartani.

Az osztrák főváros uccáit 18 ezer munkanélküli egész napon át tisztította az óriási hóföldrengést. Délután a közúti forgalmat korlátozott mértékben újra fel lehetett venni.

London, február 22. Newyorki jelentés szerint az amerikai keleti partvidék

több pontján 1888 óta nem tapasztalt hevességű orkán és hóviharak dühöngenek. Newyork telefonkapcsolatai a vidékkel megszakadtak. Harminezer hólapátoló munkás dolgozott egész napon át az utcák megtisztításán. A közúti és autóbusz forgalmat csak a délutáni órákban tudták újra felvenni.

A hóviharak miatt a vonatok nagy késésekkel érkeznek Newyorkba. Az országutakon huszont fagyásos haláleset történt. Közlekedési baleseteknél tízen vesztették életüket. Naryland államban megszakadtak a telefon és távíróösszeköttetések. Newyorkban sikerült újra felvenni a telefonforgalmat.

A svéd trónörökös második fia Londonba szökött egy berlini kézműárkereskedő leányával, akit rövidesen feleségül vesz

Sigurd herceg házassággötése esetén elveszti hercegi rangját

London, február 22. A svédtrónörökös második fia, Sigurd herceg napokkal ezelőtt eltűnt a svéd fővárosból. A jól informáltak úgy tudták, hogy a herceg szerelmes lett egy berlini kézműárkereskedő leányába, Patzek Erikába s nőül akarja venni. Közben a leánynak is nyomavestett Berlinben. Kutattak a fiatalok tartózkodási helye után, míg végre most a herceget megtalálták egyik westendi szállóban, ahol álnéven jelentette be magát.

Sigurd az érdeklődő ujságíróknak kijelentette, hogy a kihirdetési formáságok elintézése után házasságot akar kötni a berlini polgárleánnyal. Az Evening News felhívta telefonon a jelenleg Nizzában tartózkodó Gusztáv svéd király titkárát s megkérdezte tőle, mit szól a király unokája házassági szándékához. A titkár kijelentette, hogy a király tud Sigurd ter-

veről, s ha unokája az ő akarata ellenére megnősül, az uralkodó a maga részéről tartózkodni fog minden további lépéstől. A herceg nemrég töltötte be 27-ik életévét.

Stokholmi jelentés szerint Sigurd svéd herceg házassággötése esetére el fogja veszíteni hercegi rangját.

A Daily Mail hírt kapott Stokholmból, hogy a svéd király elküldte unokacséjét, Bernadotte herceget Londonba, hogy keresse fel Sigurd herceget és térítse el házassági szándékától. A herceg a Scotland Yardhoz fordult, hogy segítsen felkutatni a herceget, aki állítólag Holzer néven szállott meg egy londoni hotelben. A fiatal herceg el van tökélve, hogy lemond rangjáról és filmszínész lesz.

HIREK

Ha Hitler az apja volna...

Egy Németországból hazajött kereskedő mesélte az alábbi történetet:

Egyik német iskolába tanfelügyelő érkezik. Hogy meggyőződjék a gyerekek kifogástalan hazafias érzelméről, többek között megkérdi az egyik tanulót:

— Hogy hívnak?
— Schmidt Johannak — válaszolja a gyerek.

— Figyelj ide, fiacskám. Ha Hitler volna a te édesapád, mi szeretnél lenni?

— Tábornok! — vágja ki a tanuló gondolkodás nélkül.

— Rendben van — bólint a tanfelügyelő. — Hát téged, hogy hívnak.

— mutat egy másikra.

— Gröner Franz.

— Rendben van. Az előbbi kérdést ugye hallottad. Te mi szeretnél lenni?

— Rendőrkapitány — hangzik a válasz.

— Nagyon helyes. Téged hogy hívnak.

— mutat egy harmadikra.

— Grünstein Mörice.

— Hm. Ha Hitler édesapád volna, te mi szeretnél lenni?

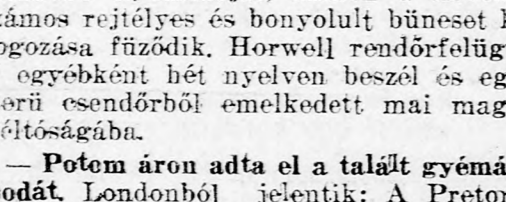
Mörice körülnéz, aztán szerényen válaszol:

— Arva szeretnék lenni, tanfelügyelő ur.

— Közrendőr volt a londoni rendőrség új helyettes parancsnoka. Londonból jelentik: A londoni rendőrség helyettes parancsnokává Horwell rendőrfelügyelőt nevezték ki, a Scotland Yard egyik legkiválóbb nyomozóját, akinek a nevéhez számos rejtelmes és bonyolult bűneset kibogozása fűződik. Horwell rendőrfelügyelő egyebeknél hét nyelven beszél és egyszerű esendőrökből emelkedett mai magas méltóságába.

— Potem áron adta el a talált gyémánt csodát. Londonból jelentik: A Pretoria melletti elandsfonteini gyémántmezőkön ismét csodás tűzi óriási gyémántot találtak. A drágakő körtealakú, másfél hüvelyk hosszú, 1 és negyed hüvelyk széles, súlya 212,5 karát. A tudatlan megtaláló 140 fontért adta el. Az elmúlt három héten belül ez volt a harmadik óriási gyémánt melyet Elandsfontein mellett találtak; az előzők a Jonker-féle gyémántok voltak, melyekért 93 ezer fontot kaptak szerencsés megtalálójuk.

— A clujai Zsidó Óvoda purimi ünnepe. A clujai Zsidó Óvoda folyó hó 25-én vasárnap délután 3 órai kezdettel purimi ünnepélyt tart a rom. kat. gimnázium dísztermében, amelyre a t. Szülöket és érdeklődőket ezuton is meghívja az Igazgatóság.

— Halálos zuhanás egy újrendszerű rakétás repülőgéppel. Londonból jelentik: A neworleumsi repülőterén sokezer néző előtt lezuhant Merle Nelson kapitány rakétás repülőgépe. A rakéták a gép alsó szárnyán voltak elhelyezve és az emelkedéshez szükséges felhajtó erőt voltak hivatva a gépnek megadni. A gép apró körökben nagy sebességgel emelkedett, de az egyik fordulónál a felrobbant rakétától lángba borult és lezuhant, romjai alá temetve Nelson kapitány szenné égett holttestét.

— Adományok az ielodi rokkantnak. Az ielodi nyomorgó hadirokkantnak a következő adományok érkeztek szerkesztőségünkbe: Reisz Ignác Huedin 100, Fregermann Ferenc Conop 100, Strasser Károly Pecica 100, Kuliner Mór Pecica 100, Friedmann M. Pecica 50. Kisebb adományok Pecica 100 lei. A pénzt rendelési helyére juttattuk. Ismételt felhívjuk a jószívű adakozók figyelmét arra, hogy az adományokat lehetőleg közvetlenül az ielodi hitközséghez küldjék, mert így hamarabb jut el a nagy nyomorban szenvedő családnak.

Felmentették a tiltott uniformis viseléssel vádolt cuzista képviselőt

Egy kamarai incidens érdekes epizódja

Bucuresti, február 22. A második hadtest hadbírósa tegnap tárgyalta Gheorghe Ciolac cuzista képviselő bűnperét. Mint emlékeztetés, a Vaidarkománya dejenben Mironescu akkori belügyminiszter miniszteri rendelettel tiltotta el bármilyen egyenruha viselését. Ez a rendelkezés azután a rendtörvény megszigorítása alkalmával törvényerőre emelkedett. A törvény kihirdetésének napján Ciolac cuzista képviselő tüntetően az

antiszemita liga zöld uniformisában jelent meg a kamara ülésén. A képviselőházban tartózkodó Calinescu belügyi alminiszter intézkedésére azután az ülés után a kamarából távozó képviselőt a katonai hatóságok letartóztatták és eljárást indítottak ellene. A hadbírósa a tegnapi tárgyaláson Ciolacot, aki az újabb választásokon ismét mandátumhoz jutott, felmentette a vád és annak következményei alól.

— Ideges embereknek és lelkibetegeknek az enyhe természetes „Ferenc József” keserűvíz rendszeres bélműködést, jó emésztést és elegendő étvágyérzetet teremt.

— Az aranyhalmozás Mekkája. Londonból jelentik: A Sámuel Montague és Társa cég, London legnagyobb aranyrudalkusz cége, legújabb kimutatásában megállapítja, hogy London lett az aranyhalmozás Mekkája. A múlt évben Anglia aranyforgalma 32,8 millió finom uncia behozatallal többlettel zárult, amelyből az Angol Bank csak 16,7 millió uncia vett át, a többi tehát a magánbankok páncélpincéibe jutott.

Kínai katonai küldöttség Törökországban. Sztambulból jelentik: Yen-Csieng, a nankingi katonai iskola parancsnoka kínai tiszti küldöttség élén Sztambul kikötőjébe érkezett. A kínai küldöttség Ankarába fog utazni, ahol látogatást tesznek a hadügyminiszterjumban s a hadsereg parancsnokaságával. A küldöttség néhány nap múlva elhagyja Törökországot és Szovjet-Oroszországba megy.

— Házasság. Jakab Idus a somcutai Aviva vezetője és Kohn Andor, a Barisszia ros-sénije folyó hó 25-én tartják esküvőjüket Someuta-Maren.

— Görögországba mindennemű árut be lehet vinni, amelyet Görögországból kivitt dohányval kompenzálunk. Athénből jelentik: A görög minisztertanács azt a határozatot hozta, hogy luxuscikk kivételével, behozatallal engedélyt ad mindennemű áruira, amelyet Görögországból kivitt dohányval kompenzálunk, tekintet nélkül arra, hogy az illet áruikk kontingentálva van-e vagy sem. A rendelet nyomban létebe lépett. Az engedélyeket a gazdasági minisztérium szolgáltatja ki.

— Macdonald sorozatosan kapja az életveszélyes fenyegető leveleket. Londonból jelentik: Macdonald miniszterelnök az utóbbi napokban sorozatosan kapja az életveszélyesen fenyegető leveleket. Emiatt a biztonsága érdekében kirendelt detektívek számát megkettőztették.

— Az állami Osztláysorsjáték 5-ik osztályának húzasi eredményei: 1934 február 22-én az első húzasi napon: 150 ezer lejt nyert az 51.587 szám, 70 ezer lejt nyertek az 1987 és 34.708 számok, 20 ezer lejt nyertek a 12.276 és 24.912 számok és még 1620 nyeremény 15 ezer lejt és 5500 lejt között. Össznyeremény 30.200. Kisorsolva 1625, kisorsolando még 28575 nyeremény és az 5.000.000 lejes jutalom, vagy 5 jutalom á lejt 1.000.000.

— Angliában takarékoskodni kell a vizrel. Londonból jelentik: Az angol egészségügyi minisztérium felhívta a lakosságot arra, hogy takarékoskodjék a vízzel, különben az utóbbi hónapok kevés esapadékat szolgáltató időjárás miatt a szigetország vízellátásában zavarok állanak be.

— Esküvői értesítés. Bernát Mór és neje ezuton hívják meg jóbarátaikat és ismerőseiket Gaby leányuknak Tischerler Lajossal folyó hó 25-én déli fél 1 órakor a Reg. Ferdinand uti neológ izr. templomban tartandó esküvőjükre.

— Az ipar és tudomány szakembereikhez: Minden magyar, német, francia, angol folyóirat és könyv megrendelhető és előfizethető. — Könyvek szállítása utánvétel, folyóiratok előfizetése: Lepagenál Cluj. A lapokat közvetlenül kapja a kiadótól. Kérjen ingyen jegyzéket Lepagenál, Cluj.

— Orvosi hír. Dr. Fritsch Ödön fogorvos külföldi tanulmányutjáról hazérkezett és rendelőjét Sh. General Gherescu No. 9. alatt megnyitotta.

— A Zsidó Kórházegyesület közgyűlése. Mint értesülünk, a clujai Zsidó Kórház egyesület rendkívüli közgyűlését február 25-én, vasárnap délelőtt 11 órakor tartja meg a clujai ortodox zsidó Chevra Kadisa üléstermében (Str. Londrei 9.). A közgyűlést megelőző az egyesület igazgatóságának az ülése. Mindkét gyűlés, minthogy már egyizben el lett halasztva, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, határozatképes lesz.

— Feketehimlő-járvány egy angol városkában. Londonból jelentik: Blackburn angol városkában feketehimlő-járvány ütött ki. Az eddig jelentett megbetegedések súlyosabb természetűek. A ragály forrását mindaddig nem sikerült felfedezni.

— Kiszűbön a román-lengyel kereskedelmi szerződés megkötése. Varsóból jelentik: A közelnapokra várják a román-lengyel kereskedelmi szerződés megkötését. Sokal kereskedelmi fődélegátus vizsgálta Buceurestiből a lengyel fővárosba s jelentést tett tárgyalásairól.

— Megoperáltak egy ötezereves maciát. Londonból jelentik: Az orvosi tudomány történetében nyilván páratlanul áll hogy egy mumiát operáljanak. Dr. Penderleith angol orvos, a British Museum specialistája végzett ilyen operációt a világ legrégebb mumiáján, Ra Nafer behalzsamozott holttestén, amely közel ötezer éves s amelyen az évek során számos esonttörést észleltek. A esonttörés operálása azonban igen nehéz volt, mert a sokezer eszten dős esontok oly porhanyossá váltak, hogy a legkisebb érintésre szétmállottak. Először ki kellett a mumiát hüvelyből bontani, azután a sérült esontokat gyantás fürdőben áztatták, amíg meg nem szilárdultak s azak azután hajtották végre az operációt.

— Újra öt kommunistát ítél el a lipcsei birodalmi főtörvényszék. Berlinből jelentik: A lipcsei birodalmi főtörvényszék 5 kommunistát, köztük Vogt volt birodalmi gyűlési kommunista képviselőt 21—30 havi szabadságvesztésre ítél hazárulásra irányuló előkészületek miatt.

RAPRÓL NAPRA

A mesebeli herceg címmel Münchenben új Gustav Fröhlich-filmet fejezték be. Ebben a szoróban ez az utolsó Fröhlich-film, mert a filmszínész elutasítja hosszabb tartózkodásra Egyiptomba.

Hollywoodban közelebről megkezdik a Vig özvegy filmesítését. A címszerepre a Metro-Goldwyn-Mayer filmvállalat Jeanette Macdonaldot szerzőltette. A férfi főszerepet Maurice Chevalier fogja játszani.

Biller Irén, Amerikába elszármazott magyar operettprimadonna Hamburgban partra szállott s folytatta útját a magyar főváros felé.

A bécsi filharmónikusok legközelebb Párizsban fognak vendégszerepelni. Több hangversenyük lesz, amelyeket Bruno Walter vezényel. A híres dirigens az operában is vezényelni fogja a Don Juan előadását.

— Hajnal Jenőt letartóztatták Bécsben. Hajnal Jenő újságíró is letartóztatta a bécsi rendőrség. A büne? Nem az, hogy a barrikádokról élve jövővel tiltakozott Dollfuss ellen, sem az, hogy a külföldi sajtót informálta szocialista szellemben. Minden „büne” bizonyára az, hogy gunyoros cikkeiben, amik az Arbeiterzeitungban jelentek meg, rem a tekintélytisztelt volt fontos számára. Egyetlen tekintélyt ismert — a szocialis igazságot. Ezért kellett Bécsbe emigrálnia, ahol egyidejűleg nem törődött a belső ügyekkel, hanem amíg a magyarországi ellenforradalom terrorja tartott, azt ostromozta az Ember című emigráns lapban. Mikos Kelemen törökországi leveleinek mintájára „osztrákországi” leveleket írt, finom gunnyal átöntött keserűségeket, anyni szellemmel, hogy a magyar újságíróra felfigyelt a nagykultúrájú osztrák progresszív sajtó. Így jutott be az Arbeiterzeitunghoz. Cikkeit eleinte Kunfi Zsigmond fordította, majd megtanult anynyira németül, hogy kevés simitással közölni lehetett eredeti írásait s a tekintélyes szocialista lapban. Megkacagtatta és gondolkodásra készítette Bécs dolgozóit sok jellemző és találó szatírájával. Az igénytelen, egyszerű ember bátorsága rejlett a tollában, amelyből ha kiárasztotta az emberszeretet sugárát, perzselt a hatalmasokat és melengette az alólmardatokat, Oradeán és nálunk Clujon is újságíróskodott. Pár év előtt itt is járt két ízben. Egyszer Hatvány Lajos báróval jött, máskor barátjával, Göndör Ferencel. Olyasmért fogták le, amiért legális körülmények között helyt tudott volna állani, Olyasmírt cselekedett, ami kötelessége az újságírónak: a közállapotok kritikája. De Hajnal Jenőt az esendő, gyöngye fizikumú újságíró az erősök fogta le, a hatalom terrorja. A hatalom, amely inkább tud elviselni támadásokat, mint a legszelvidebb humorból kiszökő fullánkot. Aggódással gondolunk talpig becsülletes, nemes gondolkodású tehetséges kollegánk sorsára.

— A világ három leggazdagabb leánya. Newyorkból jelentik: Az amerikai lapok, amelyek a világ leggazdagabb embereit szorgalmasan számon tartják, most megállapították a világ három leggazdagabb leányának nevét is. Miként várható volt, mindhárom amerikaiak. Első helyen Hutton Barbara futott be, aki valamikor a rengeteg Worworth-milliókat fogja örökölni Miss Hutton máris több mint hárommillió fonttal rendelkezik, amelyet születésnap ajándékként kapott. Ugyancsak hárommillió fontot kapott születésnapjára Miss Dorie Dubie, ő azonban nem irigyléreméltó, mert teljesen urrál lett kedélyen az a félelem, hogy valamikor elraboják és kedélybetegségében nagy őrséggel véteit magát körül. A világ harmadik leggazdagabb leánya Mellon volt pénzügyi államtitkárnak, a világ egyik leggazdagabb emberének unokája, aki majd valamikor nagvatya regeteg vagyonának örököse lesz.

es hangv. ezek. fhangv
február 24.
rádiózenekar, 20: Gi. n. 21.45: Hírek.
orna, utána gramov. 1.30: Cigányzene, történet. 5.30: Az Operat zenekari hangv. 6.5: Hírek. 10.30: Időzene.
operett.
mer est. Lohengrin, hollandi operarész. Argona.
harmonikus hangv. zene.
ek.
művészeti est. Köz. ből. Wolfsohn: Han ekvilágból (zongora) a zsidók énekkara). lesztinai héber nép- ach: jeruzsálemi hé- an.
RO
TÉSZEK
gy szó 2 lej, vsta- ekisebb apró hírd- esőknek 28 százalék rdetések díja előr- etet csak egy továb- eg mellékelve van
yhából álló kis ház Rovine 27.
be. Ruhavarrást ol- alok. Izsák Elekné. földszint.
rozott szobát kere- szelében. Cimeket a
nitők külföldi metó- tartama egy hónap. oktatásnál 500, es- a kiadóban.
felszereléssel és be- Finkler Antal író- eg. Maria 9. Telefoz
ommen deutsch-ru- didischewaise bewa- und Unterricht für and per sofort Stel- zugt. Anträge unter die Administration
k óvadékkal, szom- megtartásával egy vezettetett nagyban or és sörkereskedés kiscsaládú egyének Cím a kiadóban.
ltet keresek, aki vi- diroda önálló ve- dyban fixum nélkül eket. „Önálló munka phivatal továbbit.
et állásbajuttatásért elő román, német, rotekció” jellegre.
egy jól bevezetett Esetleg egy fűszer átvannék. Válasz ére.
skal keresek vidéki dag községben levő melyhez könyvelmes szép veteményes és fűszers 1-én elfoglal vatalban.
mérlegképes köny- rbizható” jelige.
használt, sürgősen Terkeltaub Mihály Viteazul 5.
r. naponta frissen íet éhajt forduljon Str. Filipescu 7. apható.

Megjeleni! **Reffenetes Adolf** Megjeleni!
Eragikomikus éposza illdelmes jambusokban, kellemetes rövidséggel, melyben megvagyon énekelve a braunauj mázolólegény csodálatos pályafutása — a létra alsó fokától a kancellári székig.
Zsidóknak fölöttébb ismertülve írta:
Salamon László
Egyszerre fog sirni és nevetni rajta!
Azonnal rendelje meg az Uj Kelet kőnyvtárából, s utján Ára 20 lej és portó.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Állandó ágyudörgés és harangzugás közepette, óriási gyászpompával temették el Albert belga királyt

A laekeni templom sirboltjában helyezték örök nyugalomra a tragikus véget ért uralkodót

A román kamara gyászülést tartott Albert király emlékére

Brüsszel, február 22. Albert belga királyt nagy gyászpompával, óriási tömegek jelenlétében temették. Fél-tizenkettőkor alakult meg a királyi palota előtt a gyászmenet. A belga nemzeti színnel leborított koporsót ágyutalpra helyezték, mögötte haladtak a menemben a brabanti herceg és a flandriai gróf, az elhunyt király fiai, valamint Umberto olasz trónörökös, Albert király veje, A fejedelmi vendégek sorában haladt a walesi herceg, Lebrun francia köztársasági elnök, Boris bolgár király, Henrik herceg, Vilma holland királynő férje, Miklós román herceg, Gustav Adolf svéd trónörökös, Axel dán trónörökös, Olaf norvég trónörökös, Pál jugoszláv herceg, Félix luxemburgi herceg, Cyrill, a bolgár király öccse. A fejedelmi vendégeket követték a diplomáciai kar, az udvari katonai és polgári méltóságok. A gyászmenet állandó harangzugás és ágyudörgés közepette vonult a St. Budule templom felé, amelyben Mencheln bíboros-érsek nagy papi segédlettel mondott gyászmisét. Ezután a menet egy percre megállott az ismeretlen katonai emlékműve előtt. A St. Maire templomban újabb gyászmise volt, majd a gyászmenet a laekeni templomhoz vonult, amelynek sirboltjában a belga királyok temetkező helyén örök nyugalomra helyezték az elhunyt király koporsóját.

A román kamara elpresztálta Albert belga királyt

Bucuresti, február 22. A kamara esztőtörtökön délután gyászülést tartott Albert király emlékére.

Saveanu elnök nyitotta meg az ülést a következő szavakkal:

— Ebben az órában száll örök nyughelyére Albert belga király, akinek halálát mély szomorúsággal gyászolja a román nemzet is. Annak az országának a királya, amely szövetségünk volt a nagy háborúban, szeretett uralkodónk nagybátyja, aki mindig sokat érdeklődött országunk sorsa iránt. Neve a történelemé. Klasszikus az a hadi parancsa, amelyben hangsúlyozza, hogy áruló az, aki a szót kimondja: Visszavonulás. Az első sorokban harcolt kezdettől végig, lelki nemességével és bátorságával példát nyújtva. Kötelességteljesítése örökké előttünk fog maradni.

Belgium nagy gyászához, mi is csatlakozunk és kérem a kamarát, hatalmazzon fel, hogy a belga képviselőházhoz részvétlétárviratot intézhessek.

Victor Antonescu igazságügyminiszter hangsúlyozta, hogy Románia kormánya is részvesz a kamara és ország gyászában. Albert király élete harmonikus összhangban állott jellemével. Előtte az írott szerződés nem volt egyszerű papírdarab, hanem lelkiismeretének parancsa. S amikor választani kellett, inkább választotta a küzdelmet, a nélkülözést, a szenvedést, mint a hitszegést. Olyan király volt, akit az egész világon tiszteltek, aki nem vette igénybe a francia vendégszeretetét, hanem egy egyszerű flandriai kunyhóban kitarított katonái között a végső győzelemig. A győzelem után a parlamentben nemes egyszerűséggel jelentette ki: Köz-

löm a nemzet képviselőivel, hogy a rámbizott hadsereget négy éven át legjobb tudásom és felelősségem mellett vezettem és megvédtem az ország földjét.

Nagy király volt, aki körül legendák

szóvdódnak. A civilizált világnak nagy vesztesége a belga uralkodó szomorú halála.

Saveanu elnök szótán berekesztette a kamara gyászülését.

Husvétig nem lesz törvény a konverzióból

Bucuresti, február 22. Az Adevarul jelentése szerint Bratianu Dinu lakásán a konverziós bizottság folytatta tanácskozásait. Bratianu számos adatot és statisztikai kimutatásokat gyűjtött össze és ezeknek birtokában máris arra a megállapításra jutott, hogy a javaslatból nem lehet husvétig törvény és hogy annak nem alapos előkészítése beláthatatlan következményekkel járhatna. Bratianu az eddigi formulákat, fő-

leg a városi adósokra ezve nem fogadta el, mert adatai vannak arról, mily hatalmas összegekre ragnak a városi adósok, amelyeknek sorsát radikálisan elintézni igen veszedelmes lenne. Mindenképp valószínű, hogy a városi adósok konverziója nem lesz túlságosan széleskörű, mégha az ellenzék állásfoglalásával is kell emiatt a kormánynak számolnia.

Holnap, szombaton nagy premiera a ROYAL mozgóban:

„Leányok a vásáron” Főszereplő: LIANE HAID

(Leánytest)

Ez az óriási, izgalmas világfilm a leánykereskedők titokzatos életét tárja fel s melynek cselekménye Algír, Földközi tenger és Mallorca csodaszép vidékein játszódik le.

Az osztrák kormány nem kíván foglalkozni a náciknak a müncheni rádió útján felajánlott fegyverszüneti ajánlatával

Letartóztatták gróf Hardegg Miksát. Külön koncentrációs táborba helyezik el Seitz bécsi polgármestert és a községi tanácsosokat

Bécs, február 22. Beavatott helyről származó információk szerint a szövetségi kormány ma fog dönteni a letartóztatásban levő szociáldemokrata vezetők további sorsáról. Lehetséges, hogy azokat, akik ellen semmiféle büntető eljárás nincs folyamatban, külön erre a célra létesítendő koncentrációs táborban fogják internálni. Ebbe a kategóriába esnek Seitz volt bécsi polgármester és a szociáldemokrata bécsi községi tanácsosok.

Belgrádi jelentés szerint számos osztrák védőrségi tag készül a jugoszláv határ átlépésére. A hatóságok foganatosították a szükséges intézkedéseket.

Tegnap Dollfuss összehívta a volt szociáldemokrata Vorwaerts kiadóvállalat közgyűlését. Elfogadták a kormányzatról a vállalatot szemben támasztott azon igényt, hogy a jövőben a kiadóvállalat kiadásában megjelenő lapok abban a szellemben fognak dolgozni,

amely az új Ausztria érdekeinek megfelelő.

Egyébként az egyetemek és főiskolák pénteken újra megkezdik az előadásokat.

Egyidejű jelentés szerint tegnap letartóztatták gróf Hardegg Miksát, az osztrák arisztokrácia ismert tagja. A gróf nemzeti szocialista, őrizetbe vételéhez azt a magyarázatot fűzik, hogy osztrák kormányzatról nem kívánnak komolyabban foglalkozni a müncheni rádió útján felajánlott fegyverszüneti ajánlattal.

Tegnap a Süddeutsches Tageblatt grázi náci-naplaptól 3 hónapra megvonták az uccai árusítás jogát.

Egyidejű jelentés újabb szocialista egyesületek feloszlásával a feloszlottak száma 82-re emelkedett.

Tegnap Schmitz miniszter, Bécs kormánybiztosa, bizottságot küldött ki új bécsi uccanevekre vonatkozó terv kidolgozására.

Rendőri kordonnal zárták körül a londoni Hyde-parkba engedélyezett munkanélküli éhségfelvonulók gyűlését

London, február 22. A Scotland Yard nagyarányú biztonsági intézkedéseket foganatosított a munkanélküliek éhségfelvonulásának idejére. Tízezer önkéntes segédrendőr szolgáltra be hívták. A Hyde parkban engedélyezett a tömeggyűlés megőrzését, de az egész városnegyedet kordonnal zárják körül.

Egy jégtáblán tartózkodik a Cseljuszkin elsüllyedt jégtörő gőzös személyzete

Párizs, február 22. Moszkvai jelentés szerint két orosz hidroplán elszállott a Bering tenger azon szakaszán, amelyen a Cseljuszkin orosz elsüllyedt jégtörő gőzös személyzete egy jégtáblán tartózkodik. A gépek nem tudtak leereszkedni a jégtáblára, de rádió útján összeköttetésben voltak a hajótöröttekkel. A legénység közölte, hogy rövidesen más tartózkodási helyet kell keresniük, mert a jégtábla töredezik és alig áll ellen súlyuk teherpróbájának. A mai nap folyamán a hidroplánok újra megkísérik a hajótöröttek megközelítését. Főként az volna a feladatuk, hogy a legénység beteg tagjait biztonságba helyezhessék.

Két falusi kisleány nyomtalanul eltűnt egy cernauti szállodából

Cernaut, február 22. Cernautból jelentik, hogy tegnap délután odaérkezett Bereovici Adolf Herta községbeli lakos két kisleányával Bereovici a Str. Anastazia Csimean szállt meg egy szállóban és gyermekeit ott elhelyezte, bement a városba. Amikor dolgai végeztével visszatért a szállodába, nagy meglepetésére a két leánykát nem találta sehol. A rendőrség keresi az eltűnt gyermekeket.

Miről tárgyal Suvich olasz külügyi államtitkár Budapesten?

Bécs, február 22. A Neue Freie Presse szerint Suvich olasz külügyi államtitkár a következő kérdésekről tárgyal Budapesten:

1. A Duna-medence problémája.
2. A politikai és gazdasági viszony kiépítésének lehetősége Olaszország, Ausztria és Magyarország között.
3. a Balkánregymény által teremtett új helyzet a Magyarország és a szovjet közötti diplomáciai viszony felvételével kapcsolatban.
4. A kereskedelmi kapcsolatok előrelépésének kérdése.

Budapest, február 22. Suvich olasz külügyi államtitkár esztőtörtök délután folytatja tanácskozásait Gömbös magyar miniszterelnökkel és Kánya magyar külügyminiszterrel.

— A Hargibbor futballszaksztaely elnöksége kéri a szakosztály valamennyi tagját, hogy február 25-én délelőtt 11 órakor a klubban (Cal. Victoriei 10.) tartandó rendkívül fontos értekezleten okvetlenül jelenjenek meg.

— Ura felelteskítik a náci-vezetőket a Hitler iránti hűségére. Berlinből jelentik: Szombaton annak a napnak tizenegyedik évfordulóján, amelyen Hitler proklamálta a nemzeti szocialista programot, a birodalom egész területén újra meg fogják esketni a politikai vezetőket a Hitler iránti hűségére. Berlinben hatvanezer politikai vezető fog eskütni tenni.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkladó Rt.
nyomása Cluj Strada Baron L. Pop 18.
Telefon: 9-77.

Cenzurat

Taxa post.
plättite in
No. 224713

18. Telefon
Havonta 11
évre 600, e
földre: Ha
félre 12, e
detések díj
KELET"
zsídóság eg
reink után
rás megjel

A német

A L'Euro
„Mindazok
szágból érke
hogy a néme
sem ért meg
nalkozó rend
tása alatt a
térium dolgo
néhány szer
kült, de a
kereskedők,
mazottak és
ve, hogy fol
nak. A prole
gék ahhoz, h
sák ezt a re
vagy keresik
hevvenezér t
emigrációt. M
lyen álláspor
ezekkel az á
nyösebnek l
ellenkezőleg:
támesgestél?
tisztában kel
met kormány
képes munk
millióinak. A
marad. A né
szüntelenül e
mennyre a
és tengerentú
diplomáciait
növeli a neie
esökentene
hogy lep'eze
rint következ
kényszerülve
ganda nagyd
tatására. Uj
ja igénybe v
tálsabban, m
munkát és k
kormány új
ván: „Tul sok
Örizzük a gaz
bennünket és
ami pedig a
szerenésüket
Es így nem e
nek zsidók k
jukat. Nem E
megtalálja a
nelemben péld
lására.”

Megint Sto

Az utóbbi
szenczelelő köz
emelkedett ki
nyitotta az en
ség és a kish
szélesedett hat
cióvá, amelye
szakadékat, an
most alakult e
hogy Francia
amely zárt te
minden szükse
tízleányagát
kihozni ruház
letelnek nyers
Egy réteget b
lam, egy más
ban és bizton
munkást egys
mények közöt
nak tudtuk E
utóbbi esemén
is erjedőben v
dik korunk su
a válság.

De Francia
energiájának sz
szó vitallásár
tudta intézni
azonban megtr
Franciaország

Csak látsza
ismét előtérbe
bűnös formab
nappal azelőtt
leménye tisztá
visky-ügy rejt
bert Prince tö